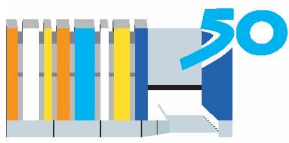

חודש בחודש

בטאון "גבורת מרדכי" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד ה' בסיון - תש"פ // גיליון 288 // רח' הרצוג 32 גבעתיים // www.gvurat-m.org // gvuratm@gmail.com // עיצוב: אורלי אליאס

רגעי התעלות ודבקות כמו גם ריחוק וגעגוע. הדבר בולט במיוחד במזמור התשובה המפורסם של דוד המלך (תהלים נא), שם הוא מדבר על דיכאון ורוח נשברה בגלל הריחוק מה', יחד עם ששון ושמוחה כשהוא שב להרגיש קרבת אלוקים.

ברחובה של עיר

העולם היהודי התעשת במהרה, והחל למצוא לעצמו חלופות זמניות, שאמנם ערכם כלפי המקור הוא כמו רפרודוקציה לתמונת אמן מקורית, אך בכל זאת, רינה של תורה ותפילה חזרה למלא את חלל עולמנו. ולא רק את חלל עולמנו שלנו. אין רע בלא טוב, ולפתע מילאו את הרחובות קולות התפילה. שכנים שאינם מבאי בתי-הכנסת הקבועים הצטרפו

- הרב אברהם וסרמן -

השנה היו לנו הרבה ימי הגבלה. לא רק שלושת הימים שלפני מתן תורה. ימים בהם היינו מוגבלים מאוד, שלא לגשת לתורה ולביתה הקבוע והיציב, ונאלצנו להוציאה לרחובות ולמרפסות ולסלון שבבית. כפי שההגבלה היא הכנה למתן תורה, שבועות ארוכים אלה - אמנם על כרחנו ולא בבחירתנו - יש בהם הכנה גדולה ועמוקה לקבלת התורה.

אופיה של אומה זו

בחירתנו כעם קדמה לקבלת התורה, כשהתשתית היא המידות המיוחדות שלנו והאמונה החזקה בה'. ישראל ביישנים, רחמנים, גומלי חסדים. בקהילתנו, כמו גם בקהילות

ימי הגבלה, השתוקקות וחזרה

הרב עמירם ואלעזר סבן בבר המצווה של יהודה-בנימין ליבפריינד צילום: חנה ליבפריינד

אם בגלוי ואם בהיחבא. רצי ג'וגינג נעצרו ליד המניין, לומר ברכו ואמן כשהמסכה הופכת לכיסוי-ראש מאולתר. נשים התפללו ממרפסות בביתן שלש תפילות במניין (!) ולפתע התברר גם כי "קשר עין" הוא קשר לכל דבר ואפשר להסתמך עליו בצירוף למניין, על משקל הפתגם, בהיפוך - "קרוב אל העין קרוב אל הלב". שיעורים שעד כה היו נחלת קבוצות קטנות - התרחבו מחמת השהיה הארוכה בבית וחוסר-המעש המתלווה אליה. וכך קמו לתחיה ה"זמזומים" שנעלמו בימי

המשך בעמ' 2 <<

מהם הלימוד, כמו "דגים בלי מים", כדברי רבי עקיבא לפפוס בן יהודה. זו התחושה של רבים מאיתנו, משנסגרו שערי בתי הכנסת ובית המדרש, במדינה כולה וברוב הריכוזים היהודיים בעולם כולו. הגעגוע, העצבות שנפלה עלינו - המחישו לכולנו עד כמה התורה והתפילה הם חיינו, לא רק בתור אמירה - כי הם חיינו ואורך ימינו - אלא במציאות מוחשת, חווייתית, עמוקה ומרסקת. בעל התניא (פרק ל') כבר הקדים ושיבח "מוריות חיובית", ור' נחמן עמד על ההבדל בין תופעת "הלב השבור" החיובית, שאף צריך לייחד לו זמן ביום, לבין העצבות שהיא פסולה. כך בנוי גם ספר תהלים - תיאור של

רבות, הופץ מסמך עם מספרי טלפון והגורמים המסייעים בכל התחומים - רוחני, נפשי ופיזי. הערכות ההדדית, האחריות והנתינה, הם מסימני ההיכר של ישראל הערבים זה בזה, וגומלי חסדים זה עם זה. כך גם הסולידריות שהתפתחה בין דיירי בניין, בעזרה הדדית, בקניות, בהתעניינות, בדיווח על משלוח ביצים חדש שהגיע לחנות, בשירת "מה נשתנה" משותפת בליל הסדר, במציאות-כפיים מהמרפסות. רגעים של התרוממות רוח ויחד.

צער והשתוקקות

בפרק שהכתרת שלו הוא "צער ביטול תורה" כותב הראי"ה קוק:

"עם לבדד ישכון"

מדינת ישראל - אי בודד?

עם התפרצות נגיף הקורונה עלתה לכותרות המלה 'בידוד'. ישראל, מדינה מבודדת באזור, בודדה עצמה גם משאר העולם. מה השלכותיו של הבידוד הזה, מרצון ושלא מרצון?

- אילן אחיטוב -

יהיה במקרה של פגיעה במתקן התפלה. כיום, רוב מי השתייה במדינה מסופקים באמצעות מתקני התפלה וכבר לא ממימי הכנרת שהשנה בע"ה התמלאה. בדומה לכך, גם התקשורת הבינלאומית (אינטרנט ושיחות טלפון) מסופקת על-ידי שתי חברות שלהן

כבלים תתימיים המונחים בין מדינת ישראל לאירופה. פגיעה בכבל שכזה תביא לניתוק רשת האינטרנט ולעומס על הכבל הנוסף. להבדיל מאירופה, ששם יש מספר רב של ספקי תקשורת המרשתים את אירופה. לכן ניתן להגדיר את מדינת ישראל כאי, מאחר שהיא תלויה אך ורק בעצמה, ואינה יכולה לחלוק שירותים עם שכנותיה היבשתיות.

הדבר בא לידי

ביטוי גם כאשר התחוללו השריפות בכרמל. הסיוע הוזעק ממדינות שלמדינת ישראל קשרים עימם: רוסיה, יוון וקפריסין - שהן קרובות אך לא שכנות. באירופה, מדינה אחת הייתה שולחת כבאים וסיוע לשכנתה. במישור הרפואי הדבר דומה. מדינת ישראל אינה יכולה להיעזר בשירותי הרפואה ובתי החולים במדינות שלאורך גבולותיה היבשתיים, וכן לא תקבל עזרה של צוותים רפואיים ממדינות אלה.

עם התפרצות וירוס הקורונה, מדינת

מדינת ישראל שוכנת כידוע לחופי הים התיכון ולה גבולות יבשתיים עם 4 מדינות: לבנון, סוריה, ירדן ומצרים, שעם שתי האחרונות יש לה הסכם שלום. אמנם יש למדינת ישראל גבולות יבשתיים, אך היא מבודדת במספר תחומים, וביניהם מים, חשמל, תקשורת ורפואה. להבדיל ממדינות אירופה, שלהן הסכמי קנייה ומכירה של חשמל, גז, מים, תשתיות תקשורת וכד', למדינת ישראל אין הסכמים שכאלה עם השכנות. נכון, במסגרת הסכם השלום עם ירדן מעבירה המדינה מים לירדן, וגז ישראלי החל להימכר כעת למצרים ולירדן (אף שלאחרונה התקיים דיון בפרלמנט הירדני על ביטול הסכם קניית הגז המגיע

מישראל). אך אין לישראל הסכם למכירת עודפי ייצור חשמל לשכנותיה או לקנייה מהשכנות במקרה של תקלה טכנית או פגיעה באחת או יותר מתחנות הכוח שלה כתוצאה ממלחמה או פיגוע. תרחיש שכזה יביא לזעזוע ברשת החשמל ועל חברת החשמל יהיה לעבור למדיניות של ניהול ביקושים, קרי הפסקות חשמל יזומות לשעות לא מעטות לתקופה לא קצרה באזורים שונים בארץ כדי למנוע את קריסת רשת החשמל כליל עד שיגיעו חלקי חילוף, שמועדי האספקה שלהם ארוכים. כנ"ל

מקס סקסטין מנגן ביד "אני מאמין" למניין טבנקין ממרפסת ביתו. בית הכנסת נשקף ממול.

התנ"ך, והפכו לענקי הפצת-תורה. בחורי הישיבה ששבתו מלימודם בבית-המדרש זכו לקבל שיעורים בהיקף בלתי נתפס במערכת הזום, או במערכות טלפוניות של ישיבות שנמנעו מלהצטרף ל'תרבות המסכים'. גם בתקופת 'בין הזמנים' כולל חול-המועד! אך אחרי ככלות הכל, אין החיקוי דומה למקור, למרות מעלותיו, וההשתוקקות הפכה לצימאון מדכא ולגעגוע מייסר.

חוזרים אל המעיין

בשלושה דברים אדם ניכר: בכוסו ובכיסו ובכעסו (עירובין סה, ב). אדם ניכר במצבי לחץ, למשל, כשהוא כועס. אך נראה שכלולה בזה גם השאלה "על מה אתה כועס"? כך נכיר מי אתה, מה סולם הערכים שלך, מה חשוב לך. מי שכוועס על פגיעה בכבודו - הכבוד חשוב לו. על פגיעה במשפחתו - המשפחה. וכן הלאה.

בסיר הלחץ בו הייתה נתונה מדינה שלמה שבועות ארוכים, ניכר היה מה חשוב, מה כואב. על מה לוחצים שישב לשגרה מהר ככל האפשר. הכל ראו שיש כל העת התגוששות בין מי שרצו "להוריד את השאלטר" של המדינה בגלל פחד מוגזם, לבין מי שלא היו מוכנים להרוס את כל המשק באופן כמעט בלתי הפיך. לכן, הייתה תחושה של חמיצות ואף כעס, כשתחומים רבים חזרו לפעול, כולל חנויות ושווקים, מערכת החינוך וחופי-ים, ודוקא תחום כה מהותי בחיי העם היהודי - טרם חזר לתפקד. אמנם יש שיקולים שונים, אך הצורך בהפעלת בתי הכנסת ובתי המדרש הוא צורך קיומי אמיתי ובסיסי. אנו יודעים שהם הלב הפועם של עצם הקיום שלנו, ומקור ההצלחה והבריאות. כל זאת כמובן לצד המאמץ האנושי. כשרוצים ויודעים שהדבר חשוב מוצאים את הדרך הנכונה לפעול.

בימים אלה אנו חוזרים בהדרגה אל בורות המים, אל מעיין חיינו, לתוך בתי-הכנסת, כשהתובנות העמוקות מלוות אותנו בחזרתנו. את הפתח שנפתח בלבבות השכנים - יש לשמר ולטפח; להתאמץ ולהביא אותם לתוך ההיכל ולא להסתפק רק בחזרתו. את הלומדים שהתרבו - להביא אל תוך כותלי בית המדרש. המשימה היא לקחת את האור והטוב שזכינו להם בימים הקשים שעברנו, ולהכניסם אל חיי השגרה, תוך הערכה מחודשת של העצמת השגרה המבורכת. ■

אצלנו בהרצוג 22 היה מניין IN HOUSE - נודה על האמת: זה מאוד נוח. ממקום התפילה שלנו ניתן היה במקביל לשמוע ממזרח את תפילות הרצוג 30 (במיוחד את צפניה נוישטדטר בערבי שבת), וכן לראות מדרום את מניין הטשולנט בשבתות. ההרגשה ממש כמו בשטיבל בקטמון בירושלים. יכולנו גם לרשום בספר השיאים של גינס את מספר העליות לתורה של אריה כהן, שעלה כמעט את כל העליות.

למרות כל זה - כולנו מתגעגעים לחזור לבית הכנסת.

ויחד עם כל הנ"ל יש לזכור את הקורבנות הרבים שהמגפה לקחה לנו. לא אהבתי את האמירה של אחד הקריינים "ביממה האחרונה מת רק אדם אחד עם מחלות לוואי". זה בניגוד למוסר שעליו כולנו התחנכנו. כל אחד הוא עולם ומלואו וכל קיצור חיים הוא אסון. זה נכון בקרב בצבא ונכון במגפה. אני בטוח שרוב הרופאים נלחמים על חיי כל החולים עפ"י המוסר היהודי. גם החולים קשה - נכון לשעת הכתיבה יש עדיין רבים - עוברים סבל לא פשוט ועלינו להתפלל לרפואתם המהירה. כל הנ"ל הוגש למערכת לפני שלושה שבועות וכעת התבשרנו על פתיחת בתי הכנסת.

הקורונה - בנוסף למכות שהנחיתה, מכת יבה לנו גם את קצב החלפת אורח החיים שלנו. התלבטתי אם לשנות את התוכן בהתאם למציאות החדשה - אבל החלטתי להשאיר אותו ללא שינוי - כי מי יודע, אולי שוב יחולו שינויים עד שהביטאון יגיע אליכם.

אסיים בתקווה שעד להוצאת הגיליון המגפה תמשיך להוריד את הראש.

אם אתם
שואלים

דבר ה'ול-רא

- שלמה רוזנטלר -

ביום כתיבת שורות אלו אנו מתחילים לצאת משגרת הקורונה הכבדה לקראת שגרת קורונה קלה יותר, שתלווה אותנו לאורך זמן. מבחינת הקהילה, סגרנו את בית הכנסת ויצאנו ל"גלות בזעיר אנפין". נפוצונו כל אחד לארבע אמותיו והסתגלנו כל אחד בדרכו למצב החדש. חייבים לציין כאן את כל מוסדות הקהילה שהמשיכו את פעולתם בתקופה הזו ביתר שאת, כדי להשאיר לכולנו את הטעם הטוב של קהילה. זה כולל את כולם - מעבירי השעורים בזום, עורכי הביטאון, יוזמי פעילות הערבות ההדדית, ועדת התרבות, ועדת הבניין, ועדת ביקורת ומתנדבים שמוכרים לכולנו. ועדת בית הכנסת - אנו תקווה שעוד ליציאת העלון תחזור לפעילות המלאה. "גבורת מרדכי" הוא דבר ראשון מקום תפילה ולימוד, וביזמות ספונטניות של חברים רבים התפילה והלימוד המשיכו כמעט כרגיל. הוקמו 3 מניינים קבועים ובנוסף מניין שבת, ובעזרת "פלא הזום" ומגידי השעורים - הלימוד ברובו המשיך כבימי שגרה. חלקנו הגדול התחיל להתאהב במנייני המרפסות והגגות.

ישראל בודדה את עצמה מרצון: מונעת כניסת תיירים ומכניסה לבידוד בית אזרחים השבים מאותן מדינות שעליהם הכריז משרד הבריאות כמסוכנות.

הדבר נובע מהרצון לשמור על חוסנה של מערכת הבריאות, מאחר שמערכת הבריאות מסוגלת בכל זמן נתון לטפל במספר קצוב של חולים. אלמלא היו ננקטים צעדים אלה, היינו עלולים להגיע למצב של תפוסה מלאה ויותר של מערכת הבריאות על-ידי חולי קורונה והמערכת לא הייתה יכולה לקלוט חולים אחרים, כגון חולים עם בעיות לב, שבץ מוחי, תאונות דרכים וכד'. היותה של ישראל מעין "אי" מסייעת בכך, אם כי בימים כסדרם יש מעבר של תיירים, תושבים ואזרחים בין ירדן ומצרים, ויש מעבר הומניטרי בין ישראל ללבנון ולסוריה. הגבלת הכניסה נועדה למנוע מנגיף הקורונה לעבור גם דרך המעברים היבשתיים האלה.

בידודה היבשתי של ישראל מחייב אותה אפוא, בימים כתיקונם, ליצירתיות, להשקעה בגיבוי לשעת חירום ולעצמאות. הוא עשוי לשמור על בטחונה היחסי, אך עשוי גם להיות בעוכריה. מה יכריע את הכף? ימים יגידו. ישראל, בטח בה', עזרם ומגינם הוא. ■

צילום מימינו

מניין הרצוג 30

ביכורים - חזרה אל ההיסטוריה

(א) וְהָיָה, כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה, וִירְשָׁתָהּ, וַיִּשְׁבַּתָּ בָּהּ. (ב) וְלִקְחָתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר תִּבְרֵא מֵאֲרֶצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ, וְשָׂמַתָּ בַטֶּנָּא; וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁפֵן שְׂמוֹ שָׁם. (ג) וּבָאתָ אֶל-הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הֵהֵם, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֶיךָ כִּי-בָאתִי אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לָתֵת לָנוּ. (ד) וְלִקַּח הַכֹּהֵן הַטֶּנָּא מִיָּדְךָ, וְהִנִּיחוּ לְפָנַי מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ. (ה) וְעֵינֶיךָ וְאָמַרְתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ: אֲרָמִי אֲבֹד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרַיִמָּה, וַיִּגְרַשְׁמֵם בְּמִתֵּי מַעֲט, וַיְהִי-שָׁם לְגוֹי גָדוֹל עֲצוּם וָרַב. (ו) וַיִּרְעוּ אֶתְנֹו הַמִּצְרַיִם, וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. (ז) וְנִצַּעַק אֶל-ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ; וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קִלְנוּ, וַיִּרְא אֶת-עַנְיֵנוּ וְאֶת-עַמְלָנוּ וְאֶת-לַחֲצֹנוּ. (ח) וַיּוֹצֵאנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה וּבְמָרָא גָדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמִפְתָּיִם. (ט) וַיִּבְאֵנוּ אֶל-הַמְּקוֹם הַזֶּה, וַיִּתֵּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, אֲרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ. (י) וְעַתָּה, הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת-רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִּי, ה'; וְהִנְחִיתוּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ. (יא) וְשָׂמַחְתָּ בְכָל-הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, וּלְבֵיתְךָ; אֶתָּה, וְהַלְוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ. ס

(דברים כ"ו)

- ד"ר אביעזר ויס -

"היהודים הם שהנחילו לעולם המערבי את כתיבת ההיסטוריה מתוך ציווי א-לוהי בסיסי, שלפיו יש למסור אמת מאב לבנו (יוסי שיין, המאה הישראלית, 254)".

בתרבות האלילית לא הייתה היסטוריה. היו סיפורים על אלים ועל גיבורים שהתכנסו תחת השם הכולל "מיתוס". סיפורי המיתוס היו מנותקים מהקשר היסטורי כולל והתפתחותי. בין התרומות הרבות של עם ישראל לתרבות העולמית יש למנות את התפיסה הליניארית-היסטורית. התנ"ך מתאר את קו ההתפתחות האנושית בכלל והישראלית בפרט, שרשרת אירועים הקשורים בקשר סיבתי. בניגוד לפאגאן, החג במעגלי החיים והמוות ועונות השנה, המקרא איננו מעגלי; הוא פותח בבראשית ומסיים בחזון לאחרית הימים. היהודי חי תמיד בזמן אמת תוך זיכרון מתמיד של ההיסטוריה.

הזיכרון ההיסטורי הוא חלק משמעותי בקיומן של מצוות רבות, ובטקס הבאת הביכורים הוא ממלא תפקיד מיוחד. האיכר שמגיע לבית המקדש כשהוא נושא את טנא הביכורים שלו ודאי חוגג בראש ובראשונה את שיאו החקלאי של מעגל השנה; הוא חרש בסוף הקיץ וזרע בתחילת החורף, התפלל לגשם שיבוא, עבד בשדהו ובכרמו, קצר, בצר, מסק את זיתיו והנה - עבודתו במשך השנה נשאה פרי והוא בא להודות. ואז - דווקא אז, חובה עליו לעצור ולחשוב מיהו ומאין בא. עוד לפני שהוא מניח את הטנא הוא אומר לכוהן: "הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֶיךָ כִּי-בָאתִי אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לָתֵת לָנוּ". גם אם הוא עומד לפני הכהן בבית שני הוא אומר "באתי". הוא פורץ את מעגל העונות ונכנס אל תוך הרצף ההיסטורי של עמו. רק אחרי הכניסה הזאת אל תוך הסיפור, לוקח הכוהן את הטנא מידו ומניח אותו לפני המזבח. עכשיו צריך האיש, וודאי גם משתוקק מאד, להודות לה' על פרי האדמה שנתן לו. על היכול ודאי היה גם הצידוני מודה לבעל. אך הישראלי מודה לה' על ההיסטוריה הלאומית כולה, מ"ארמי אובד אבי" ועד להתנחלות בארץ זבת חלב ודבש שנותנת את יבולה.

הגלות השיבה אותנו למעמד של "ארמי אובד אבי". אובדים היינו, מנותקים מההיסטוריה. זיכרונות מעבר רחוק ומעורפל היו בתפילותינו ובמנהגינו, אבל בדרך כלל שוב נע היהודי כמו אבות אבותיו במעגלי החיים: משחרית עד ערבית, ממוצאי שבת עד שבת, מראש חודש עד ראש חודש, מראש השנה עד ימי הסליחות. מאורעות כבירים כגילוי אמריקה, המהפכה הצרפתית, המהפכה התעשייתית, המהפכה הקומוניסטית, מלחמות העולם ואפילו שואת יהדות אירופה התרחשו בעולם וטלטלו גם אותנו - אך כמעט לא נותר להם זכר באורח חיינו היומיומי, בתפילותינו ובמצוות שמוטלות עלינו.

רבים - גדולי תורה ויראי שמים וגם משכילים על סף ההתבוללות - אמרו שטוב שכך. שבזכות ניתוקה מההיסטוריה נשתמרה היהדות ונשתמר עם ישראל בעוד שעמים אחרים ותרבויות אחרות שהיו בתוך ההיסטוריה נעלמו כלא היו.

אבל אנחנו - ציונים אנחנו. הציונות תבעה מעם ישראל לשוב אל תוך ההיסטוריה, להפסיק רק לחוג סביב מעגלי חייו המסורתיים אלא להוסיף ולרקום את הסיפור שהתחיל ב"בראשית ברא" והמשיך ביציאת מצרים ובהתנחלות בארץ ישראל.

גם אם ניסינו להכניס לתוך לוח השנה שלנו אירועים היסטוריים, עשינו זאת בחשש גדול. את השואה שילבנו ב-י' בטבת; ליום העצמאות - לא חיברנו תפילה חדשה אלא ליקטנו קטעים מתוך קבלת שבת והוספנו גם הלל שרק חלקנו אומרים בברכה, ולא הוספנו קריאה מיוחדת בתורה. כ"הפטרה" נטלנו פרק מרהיב בלשונו החד-פעמית של הנביא ישעיהו, שהוא למעשה הפטרת יום טוב שני של גלויות של שביעי של פסח, ולמי שיודע זאת היא מזכירה דווקא גלות ולא עצמאות. בה - ובכל התפילה - יש התייחסות לקיבוץ גלויות אך אין דברים על גאולת הארץ, על ההתיישבות בה, על בניית הריסותיה, על שיקום החקלאות בה.

חג השבועות, שבתורה הוא חג של תודה לה' על כל הטוב והשפע שהעניק לנו במהלכה של ההיסטוריה ובשנה הזאת, מתקיים בימינו כחג מתן תורה בלבד. בכך הוא נושא אופי גלוי, שכן כאשר לא הייתה לעם ישראל ארץ ולא הייתה לו היסטוריה הייתה התורה לו למולדת, לעוגן ולבריח הקושר את כל חלקי העם. ריקונו של חג הביכורים מתכנו החקלאי מותיר אותו למעשה כחג של גלות. על שום מה נקבע חג הביכורים ביום מתן תורה, אם לא כדי להמחיש לעברי החופשי את הקשר ההדוק שבין התורה לארץ?

בחג השבועות ניתן לחבר את כל היהודים היושבים בציון אל מאין באנו ומדוע אנחנו כאן, בטקס הודיה על הביכורים. לקראת חג השבועות אני מדמה לעצמי טקס כזה:

העיר כולה לובשת ירוק. עציצי ענק ובהם חיטה, שעורה, גפן ותאנה ורימון וזית (שעתה עומדים בפריחתם) וכפות דקלים ועצי תמר מקיפים את הכיכר המרכזית. על הבמה יושבים ראש העיר ומועצתה, רבניה וראשי מוסדות התורה, החינוך והתרבות מכל המגזרים. שיירה של רכבים מקושטים מביאה אל הכיכר שפע של יבול שסומן כביכורים ועמם האיכרים שגידלו את היבול יחד עם הפועלים, שמסייעים להפריח את שממות הארץ. היבול נפרק במרכז הכיכר ונציג האיכרים נושא את דברו ואומר: "הַגְדַּתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֵיךָ כִּי-בָאתִי אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְתָּלִינוּ לָתֵת לָנוּ". ואז ימסור טנא לנציג הנכבדים שעל הבמה ויאמר "ארמי אובד אבי" וכן הלאה כל הפרשה כולה. אך כיוון שהסיפור של עמנו לא הסתיים עם בואנו לארץ בפעם הראשונה, ובהסתמך על כך שפרשת הביכורים נסמכה בתורה לפרשת ביעור מעשר, הוא ימשיך ויאמר: "ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו ושוב לא זכינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה. ואתה ברחמיך הרבים אספת את נידחינו והבאת אותנו לציון ברינה. והנה התקיים בנו מה שהבטחת על יד נביאך יחזקאל: 'וְאַתֶּם הָרִי יִשְׂרָאֵל, עֲנַפְכֶם תִּתְּנוּ וּפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל, כִּי קָרְבוּ לָבוֹא; וְעַל יַד נְבִיאךָ עֵמוּס: 'וְנִגַּשׁ חוֹרֶשׁ בְּקֶצֶר, וְדָרָךְ עֲנָבִים בְּמִלְשָׁה הַזֶּרַע; וְהִטִּיפוּ הַהָרִים עֵסִיס, וְכָל-הַגְּבָעוֹת תִּתְּמוּגְגֶנָה. וְשִׁבְתִּי אֶת-שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל, וּבְנֵי עָרִים נִשְׁמוֹת וַיִּשְׁבוּ, וְנִטְעוּ כְרָמִים וְשָׂתוּ אֶת-יַיִנָּם; וְעָשׂוּ גִגְוֹת, וְאָכְלוּ אֶת-פְּרִיָהֶם.' וְיוֹסִיף וַיֹּאמֶר: וְעַתָּה, הִנֵּה הִבֵּאתִי אֶת-רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נִתְּתָה לִי, ה', לֹא-עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ, וְלֹא שָׁכַחְתִּי. לֹא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ כִּי לֹא שָׁכַחְתִּי. לֹא שָׁכַחְתִּי אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ מִכְּבֻשְׁנִי אֹר כְּשִׁדְדִים דֶּרֶךְ כְּבֻשְׁנִי הַלְּבָנִים בְּמִצְרַיִם, דֶּרֶךְ מִדְּוָרֹת הָאוּטוֹ-דֶה-פֶּה וְעַד כְּבֻשְׁנִי אוּשוּוִיץ - לֹא שָׁכַחְתִּי אֶת הַסִּיפּוֹר וְלֹא שָׁכַחְתִּי אוֹתְךָ, א-לוֹהֵי יִשְׂרָאֵל. הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קֶדְשְׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם, וּבְרַךְ אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל, וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִתְּתָה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּלִינוּ, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ.

ואז יימסר היבול לחלוקה לעניים ולעובדי החקלאות הזרים לקיים מה שנאמר: וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל-הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ, וּלְבִיתְךָ; אַתָּה, וְהַלְוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ. ותהיה שמחה גדולה עד מאד.

יודעים שאיננו יודעים

סוד נעשה ונשמע

- יחזקאל פרנקל -

הפסוק 'וְהִתִּיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב כְּמִרְאֵה הַבְּקָק' מפסוקי הפטרת חג השבועות [פרק א' ביחזקאל, 'מעשה מרכבה'] משמש בתורות חסידיקות רבות להמשיל תנועה וחזרה: "רצוא ושוב" - לרוץ ולשוב; הן חתירה מלאת מוטיבציה אל יעד נכסף - והן חזרה, אולי אף אל נקודת ההתחלה.

לכאורה מצב זה נראה סיזיפי משהו. וכמו הים, השולח ללא הרף את גליו להתנפץ אל החוף והם שבים כלעומת שבאו בלא להזיז את החול והסלעים ממקומם אך שוב הם אוגרים תנופה וחוזרים ומכים בחוף האדיש - כך גם כמה מימדים באדם. "אֵהָב כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַע כֶּסֶף" הזהיר החכם באדם בקהלת פרק ה', אך התנועה להישגיות חומרית לא נעצרת - למרות שלא תדע שבע. וכך גם לימוד, חול כקודש, גם תיקון עולם בכללותו, הינם מלאכות שאינן פוסקות ולעולם אינן מגיעות לסופן. לכן הזהיר התנא לא להתאכזב מכך אך גם לא להפסיק לשאוף: "לֹא עֲלִיךָ הַמְּלָאכָה לְגִמּוּר, וְלֹא אַתָּה בֶן חוֹרֵין לְבִטֵּל מִמְּנָה".

ובדיוק כך תתואר הדעת האנושית, שחוקרת, מבקשת, חותרת אל המופלא שבטבע וברוח, בחברה ובחומר. מצליחה, מסכמת, מפתחת - ומבינה שעדיין לא חשפה אפס קצהו של הסוד הניצב למול עיניה אך לעולם נותר טמיר ונעלם.

מדי פעם בהיסטוריה כבר הכריז אי-מי שהאנושות מיצתה את הישגיה הטכנולוגיים וחשפה את כל סודות הטבע. זו הייתה הרוח שנשבה מהאקדמיה בשלהי המאה ה-19, אך, כפי שתיאר יפה שופט בית המשפט העליון וחתן פרס ישראל פרופ' משה זילברג, השמחה הייתה מוקדמת והדוברים הושמו ללעג: "עכשיו אנו יודעים כי כל התפיסה המדעית של המאה ה-19 הייתה מסולפת מיסודה: לא זו בלבד שהמדע לא הצליח לגלות כמעט כלום, יודעים אנו שעדיין אנו עומדים כעניים בפתח על מפתן ההיכל, וספק גדול אם אי פעם נצליח להציג כף רגלנו מעבר לו" [חשבון הנפש של המדע בן זמננו, 75].

וכמו שנכון הדבר בעולם החול כך ואף יותר הוא נכון בקודש, כדבריו הידועים של הרמב"ן בהקדמת פירושו לרי"ף: "יודע כל לומד תלמוד שאין בחכמה זו ראיות גמורות

אבל נשים כל מאודנו ביתרון אחת הדעות על זולתה", ובהקדמת ספר הזוהר נאמר על אחריתו של כל הלימוד: "מה פשפשת ומה ידעת - הא כולא סתים כדבקדמיתא", אחרי הכל, הסוד העליון נותר חתום.

הרצון האנושי לחתור ללא הרף לפענח כל צפון נובע ממוטיבציה נשמית, והוא המסביר את גודלו של 'ארון הספרים היהודי' שאתרי ככלות הכל הוא כולו פירוש לתורה שקיבלנו בהר סיני.

ושם, בספר הזוהר, בדף הראשון, מוטיבציה זו מוסברת כמושרשת במילה 'מי', מילת תהייה, מקבוצת מילות השאלה. לעומתה, המילה 'אלה' כמו קובעת, חותמת ותוחמת את התנועה אל חוף הדעת ומכריזה: "אלה! זהו!"

"שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" - והמילים 'מי' ו'אלה' יוצרים יחד את המילה אלהים, המקור ל'רצוא' והמקור ל'שוב'.

זה היה חטאם של עושי העגל שהתייאשו מאינסופיותו המתסכלת, לדידם, של הקדוש ברוך הוא, וקבעו "אלה אלהיך ישראל", אין עוד.

חכם אמיתי לא מפסיק להיות מונע מכח נשמתו האינסופית להשיג עוד ועוד, אך כנתון במגבלות גופו הוא עניו ומבין את חולשתו, וממשיך לבקש.

בספר שיצא על שנות חייו הראשונות של הרב נריה מובאת עדות מופלאה של הרב צבי קפלן על נסיעה עם הרב קוק, זכר צדיקים לברכה, מפתח תקוה לירושלים, בה אמר: "החכמה יודעת רק לשאול, אך לא להשיב. לחינם היא משקיעה עמל ויגיעה בתשובה, כי לא בכוחה הוא. להשיב יודעת רק הנבואה. האדם הוא סימן שאלה גדול, אך כל תשובותיו אינן אלא שאלות".

לולא רוח ה' שעל הנביאים וחז"ל היינו נותרים בתוהו בלא לדעת מהם המעשים המדויקים מתוך הגלים הסואנים של ים האפשרויות האינסופיות שמעמידים החכמה וזוויות הראייה האין סופיות שבפנינו.

וחתם הרב קוק שם את דבריו: "ולבסוף תעמוד רק השאלה הגדולה ביותר - ואז תבוא התשובה הגדולה ביותר: התגלות הנבואה, תשובת הקב"ה על שאלת האדם." [שחר אורן עמ' 132].

בהרצאה ששמעתי פעם מפי פרופ' שלום רוזנברג על משנת רבי נחמן מברסלב הוא אמר שפרופ' סימון הגדיר את התמימות אותה משבח רבי נחמן כ"תמימות שנייה", ולהבנת

כוונתו כך: לאחר שעמל אדם וחתר ללא הרף למיצוי הישגיו בחכמה, בעומדו ברום פסגת הישגיו, כשהבין שהוא לא מבין הכל, רק אז הוא שב ונעשה תמים כראוי, תמים בוגר החכמה. זאת לעומת התם נטול היכולת להחכים, שתמימותו כפויה עליו, ולעומת חכם זוח שסובר שכל החכמה בחובו.

וזהו הסוד של "ישראל שהקדימו נעשה לנשמע". כי לאחר כל ההתחבטויות וההתפתלויות המסקנה הנוקבת של החכם באדם היא לא להישאר במבוכת ים הידע האינסופי ולהימנע מכל עשייה "עד לבירור סופי", כי אם "סוף דבר הכל נשמע את האלוהים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם".

וכסוף דבר למאמר זה אבקש להציג גם ערך אישי, חברתי, מוסרי ופסיכולוגי לדברים: מוגבלותנו היא לברכה. דווקא המחשבה ששלמות הינה בהישג ידינו תביא לביקורת עצמית וזעף בלתי פוסק על חסרונותינו. ואם כך באשר לעצמנו, כל שכן ביחס לחסרונות זולתנו.

אך חכם שלם הינו רגוע, ומשלים עם העובדה שהחיסרון טבוע באדם ומבקש את השלמתו, ועל כן הוא רחום ומקבל, מבין ומכיל את זולתו החסר, וכמובן גם את עצמו. סביר מאוד להניח שדווקא מבט כזה יביאהו מהר יותר להשתלמות אישית מאשר מבט ביקורתי חסר רחמים על חסרונותיו שלו ושל זולתו.

ואסיים בנימה מבודחת... חשבתי להוסיף גם שטובי המוחות כתבו דוקטורטים נפלאים ועדיין, אין עבודת דוקטורט שלא השיבו עליה. אלפי מהנדסים פיתחו את המחשבים והתוכנות שאנו משתמשים בהם כל יום ועדיין, מדי חודש אנו מקבלים גירסאות עדכון שמתקנות כשלים שהתגלו בהם.

משבר הקורונה מדגים היטב את החתירה למציאת חיסון ותרופה ואת העמידה אין אונים מול וירוס זעיר שהשבית את העולם, וכך גם המשבר הפוליטי במדינה, שמגלה שאין ממשלה מושלמת, לא מפלגה מושלמת וכנראה גם לא מגזר מושלם...
■ אך נזכרתי שגם אין מאמר מושלם.

לעילוי נשמת אבי מורי, [פרופ'] ר' יעקב יהושע בה"ר נפתלי צבי שהלך לעולמו בחג השבועות ה'תשמ"א

קהילה למרות הכול

- יהודית שטרן -

מתאים גם אחרי ארוחה כבדה

עוגת גבינה יפנית אוורירית

מצרכים

- קופסה של גבינת שמנת (225 גרם)
- 70 גרם חמאה
- 125 מ"ל חלב
- 6 ביצים מופרדות
- כפית תמצית וניל
- ½ כוס קמח (70 גרם)
- 2 כפות קורנפלור (20 גרם)
- קורט מלח
- ¾ כוס סוכר (150 גרם)
- * אבקת סוכר לקישוט
- * תבנית אפיה בקוטר 20 ס"מ (לעוגה מאוד גבוהה) או 22 ס"מ מרופדת בנייר אפיה בתחתית ובדפנות.
- אם משתמשים בתבנית קפיצית, יש לעטוף את התבנית בנייר אלומיניום כדי למנוע חדירה של מים לעוגה.

אופן הכנה

- * מחממים את התנור ל-160° ומניחים כלי עם מים בתחתית/על הרשת התחתונה.
- * מחממים בסיר את הגבינה, חמאה וחלב עד שהתערובת נמסה וחלקה.
- * מורידים מהאש ולאחר 5 דק' טורפים פנימה את החלמונים אחד אחרי השני (לא כולם ביחד) ואת תמצית הוניל.
- * טורפים פנימה את הקמח והקורנפלור עד שאין גושים בתערובת.
- * מקציפים את החלבונים והמלח במיקסר ומוסיפים את הסוכר בהדרגה עד לקבלת מרנג יציב.
- * מקפלים את שליש מהמרנג לתערובת, ולאחר מכן מקפלים את יתר המרנג פנימה.
- * מוזגים את התערובת לתבנית, מנערים מעט להשטחה ומניחים בתוך תבנית גדולה עם מים (נוספת).
- * מכניסים לתנור ל-30 דק' ואז מורידים את החום ל-130° לשעה נוספת.
- * מצננים את העוגה בטמפרטורת החדר, מוציאים מהתבנית ומקשטים באבקת סוכר.

בתאבון

בתקופה האחרונה, תקופת הקורונה, לרגל ההגבלות שהוטלו על הציבור, נפסקו הפעילויות הרגילות שהתקיימו בבית-הכנסת ובקהילה, אך לעומת זאת נערכו פעילויות רבות אחרות ביוזמת ועדת תרבות ומועדון "אחיעזר".

מאחר שבהוראת משרד הבריאות נאסר על קיום תפילות בבתי-כנסת, קמו ביוזמות מקומיות **שלושה "מנייני מרפסות"**: בהרצוג 22 על הגג, בגינת הרצוג 30 וסביב מגרש החנייה של טבנקין 4. לאחרונה נוסף מניין ראשון לשחרית מוקדם יותר ברחבת בית-הכנסת. בשל העובדה שהשעורים הפרונטאליים הופסקו, נמשכים רוב **השעורים באמצעות הזום**, ביניהם הדף היומי שמעביר רב הקהילה, הרב וסרמן, שאף הכפיל את פעילותו ומתקיים פעמיים ביום.

ועדת תרבות בראשותו של חברנו ארני יזמה מספר פעילויות לחברי הקהילה, שהועברו גם הן באמצעות הזום.

בערב שבת פרשת "ויקרא" נערכה קבלת שבת מרגשת עם בעל התפילה הר' אברהם טיילור בסגנון נעימות מוז'יץ וקרליבך.

בערב יום השואה והגבורה נערך "זיכרון בסלון" עם סיפורה המרתק והמרגש של חברתנו הגב' לאה עזרא. לאה הקדישה את סיפור חייה בשואה לזכרה של אמה, הגב' חיה שרייר ז"ל, גיבורת סיפור הישרדותה של המשפחה, שהייתה חברת הקהילה, ויום השנה לפטירתה חל למחרת יום השואה. לאה נולדה בשנת 1942, באמצע המלחמה. בהיותה בת ארבעה חדשים ברחו הוריה ממקום מגוריהם בפולין והסתתרו ביערות, שם העבירה לאה את שנות חייה הראשונות, ושם גם נתפס אביה על-ידי הנאצים והוצא להורג. החלק המדהים ביותר אולי בסיפור חייה של לאה הוא שבהיותה בת שנתיים וחצי לקחה אותה אמה למשפחה של גויים לעבוד ולהסתתר שם כשהן מציגות עצמן כנוצרות. מאחר שלא הקטנה דיברה רק יידיש ולא פולנית, אמרה לה אמה להציג עצמה כאילמת כדי שיהדותן לא תוסגר, וכך במשך חצי שנה הילדה הקטנה בת השנתיים וחצי לא פצתה את פיה...

טקס יום הזיכרון המסורתי של קהילתנו לזכר הנופלים מבני הקהילה וחללי מערכות ישראל הועבר גם הוא השנה בזום. הטקס נערך במתכונת דומה לשנים קודמות והחל בהורדת הדגל לחצי התורן והדלקת האבוקה. לאחר מכן הוקרנה מצגת על חייהם ואישיותם של כל אחד מהנופלים. יצחק פורת התכבד באמירת "יזכור", ורבקה שאומן-ודמני, אחותו של ספי הי"ד, הקריאה את שירו הנודע של אלתרמן "מגש הכסף". רב הקהילה והאלוף דני יתום אמרו דברים לזכרם של הנופלים, כל אחד מנקודת מבטו. לסיום הטקס הוקרא פרק תהילים על-ידי אביעזר וייס, החזן עוזי שפץ אמר את תפילת "אל מלא רחמים" וחברנו מקס סקסטיין ניגן את "אני מאמין" ו"התקווה". את הטקס ארגן והנחה חברנו אלדן מידן בעזרתם של חברי ועדת תרבות ואחדים מצעירי הקהילה.

לקראת **יום העצמאות** חולקו אישית לחברי הקהילה מארזים שכללו שרשרת דגלונים ודגל ישראל, ביוזמתה המבורכת של חברתנו אורית ברנט ובעזרתם של חברי ועדת תרבות. חברי הקהילה הוותיקים קבלו במארז גם עוגה. לביל יום העצמאות, לאחר סיום סדר נזיקין לעילוי נשמת הנופלים, הועברה תפילה חגיגית מוזיקלית עם המוזיקאי יהודה כ"ץ, מתלמידי הרב קרליבך.

לרגל **יום שחרור ירושלים** נערך ערב

צילום: אורית ברנט

מארז ליום העצמאות

קהילה חגיגי בנושא סיפורים בעקבות רב האסירים, ובו שמענו על דמותו ופועלו של ר' אריה לויין ועל זיכרונות ירושלים מבית סבא מפי נכדו הרב בנג'י לויין, המשמש רב בית-הכנסת "אחדות ישראל" ע"ש עולי הגרדום בירושלים ומדליק המשואה בנושא אחדות ישראל.

לנוכח הבידוד החברתי שנכפה עלינו חשבנו שיש צורך לשים דגש מיוחד על **החברים הוותיקים**, ולכן בנוסף על הפעילויות הנ"ל שנועדו לכלל חברי הקהילה, נערכו פעילויות נוספות לחברי מועדון "אחיעזר" ולחברים הוותיקים בקהילה, ביוזמתה של יהודית שטרן רכזת "אחיעזר" ועזרה רבה מצד חברי קהילה נוספים.

כבר בראשית התקופה יצאנו במבצע "מלב

צילום: עופר נוי

רני נוי בחלוקת הפרחים

שבועות | ליאל סימן טוב - בת 9

הקורונה מאחורינו, שבועות לפנינו מתלבשים לבן, אוכלים גבינות הכל ירוק, צמחים, פריחות אין בית ספר - מה לעשות? זומים ומזרות אבל עדיין מתכוונים לשבועות אך הפעם עם כפפות ומסכות יוצאים לרחובות. הגברים מתפללים, לילות וימים שעורה וחטיטה עושים ביכורים סל וקישוט עושים את המהות שולחן ופרחים אך הפעם בלי אורחים ועל 2 מטר שומרים בתקווה שנהיה יותר חיוניים. לסיכום, את שבועות חוגגים ואת הקורונה מנצחים.

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

- ברכות להולדת נינים/ות** • למשפ' ונדרולדה להולדת הנינות • למשפ' פרידמן להולדת הנין **ברכות להולדת נכדים/ות** • לד"ר יהודית קרול להולדת הנכדה • למשפ' גיא להולדת הנכד • למשפ' שפטלוביץ' להולדת הנכד • למשפ' בן-ארי להולדת הנכד והנכדה • למשפ' שוורץ להולדת הנכד • לוורדה ארנברג ומשפחתה להולדת הנכד **ברכות לבר/בת המצווה** • למשפ' שמיל לבר-המצווה של הבן אורי • למשפ' ליבפרוינד לבר-המצווה של הבן יהודה-בנימין **ברכות להולדת ילדים/ות** • למשפ' ויצמן-מילר להולדת הבן **ברכות לנישואין** • למשפ' גילה ואריה כהן לנישואי הבן

שלא יכלו לשווק, ובכך סייענו גם להם. במסגרת מפעלי ערבות הדדית בקהילה יזמנו, באחד מימי שישי, מבצע: **עוגה מתוקה** לכבוד שבת המלכה. חברות הקהילה הצעירות אפו עוגות, כשכל אחת מהן הגישה את העוגה אישית לחברה ותיקה.

לקראת **חג שבועות** יקבלו החברים הוותיקים בע"ה גיליון זה של "חודש בחודשו" אישית לביתם, לטובת הנזהרים עדיין מלהגיע למקומות ציבוריים כמו בית הכנסת. נקווה שתקופה זו של ההגבלות והבידוד החברתי תחלוף במהרה, אך טוב לדעת שגם בצוק העיתים חברי הקהילה מוכנים להושיט כתף, לעזור ולתמוך בחברים הוותיקים שהם בונייה ומייסדיה של קהילתנו.

תודה לחברי ועדת תרבות ולחברים הנוספים שסייעו בביצוע הפעילויות החברתיות והתרבותיות הרבות. ■

לשבת לחברים הוותיקים בקהילה, שאליו היה מצורף דף מידע שכלל כתובות וטלפונים של שירותים חיוניים בתקופה זו, כגון: חנויות באזור שמבצעות משלוחים עד הבית, מספרי טלפון של מתנדבים בקהילה לסיוע ותמיכה רגשית לחברים, סיוע טכנולוגי, ועדת חסד, עזרה לחברים ותיקים, סיוע בקנייה של מזון ותרופות ועוד. החברים

הוותיקים התרגשו מאוד מהמחווה האישית, ובמקרים רבים זה הפך לביקור בו יכולנו לשוחח עם החברים הוותיקים ולעמוד על הצרכים והבעיות של כל אחד מהם. מאחר שבתקופה זו חנויות הפרחים היו סגורות בצו, קנינו את הפרחים מחקלאי "טירת צבי" שנשארו עם עודפים של פרחים

צילום: עופר נוי

"מלב אל לב" - פרחים לשבת

אל לב" - קהילת גבורת מרדכי מחבת את ותיקי הקהילה. במסגרת מבצע זה חברי קהילה צעירים אימצו חברים ותיקים, עמדו על צרכיהם ונשארו איתם בקשר טלפוני במשך כל התקופה.

במהלך שני ימי שישי העברנו אישית פרח